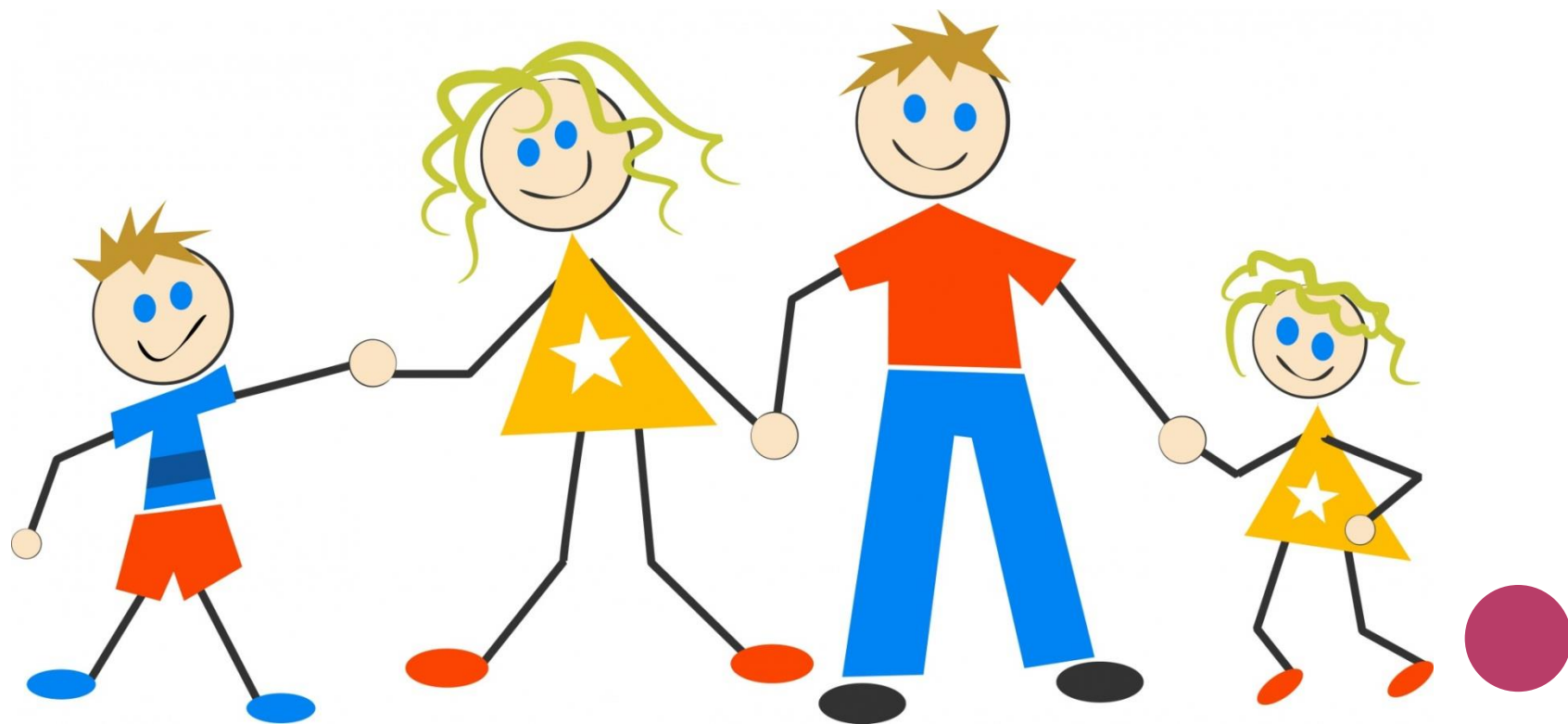

ROLA CZYTANIA W WYCHOWANIU DZIECKA

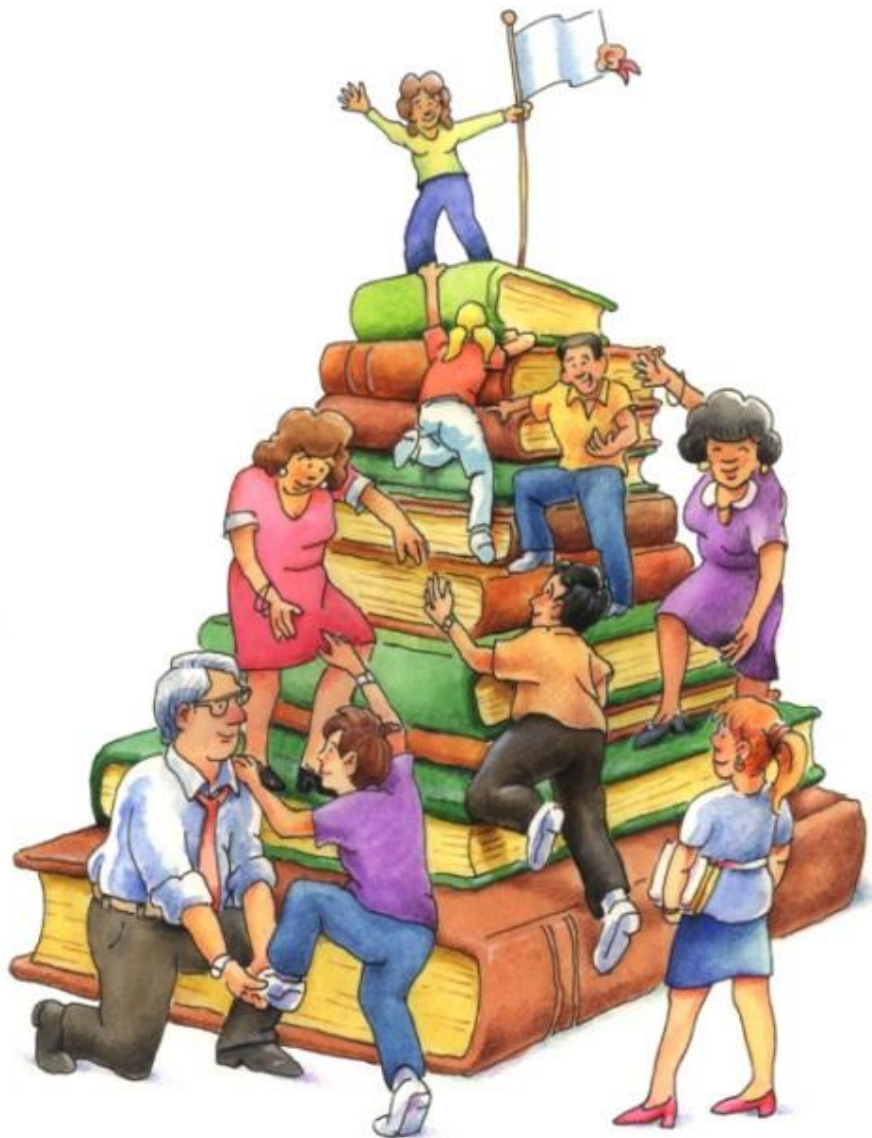
Wielu specjalistów zadaje sobie pytanie, czy czytanie ma przyszłość? W dobie komputerów, elektronicznych środków przekazu, drukowana książka nie przekazuje tak szybko informacji. Nie oznacza to jednak, iż powinniśmy z niej tak łatwo rezygnować.

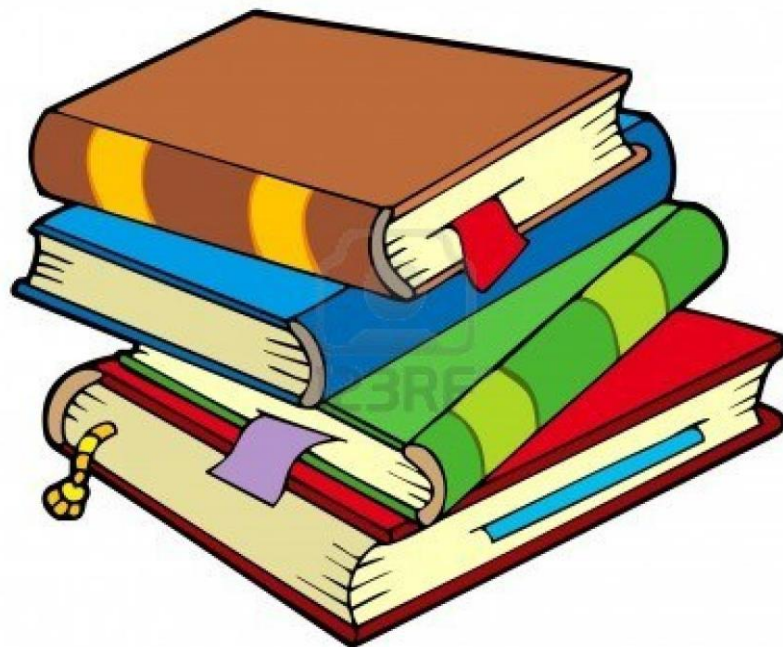
Praca zawodowa i natłok obowiązków doprowadza do sytuacji, w której rodzice nie mają czasu dla własnego dziecka. Zapominamy, że to właśnie w rodzinie dziecko po raz pierwszy ma możliwość zetknięcia się z literaturą, czy językiem. Dom rodzinny jest pierwszą szkołą życia. Dziecku należy zapewnić troskę i wszelkie niezbędne potrzeby. Lektura w tym przypadku może naprawdę pomóc w wychowaniu swojej pociechy. Książka uczy pewnych postaw i zachowań ważnych dla rozwoju dziecka.

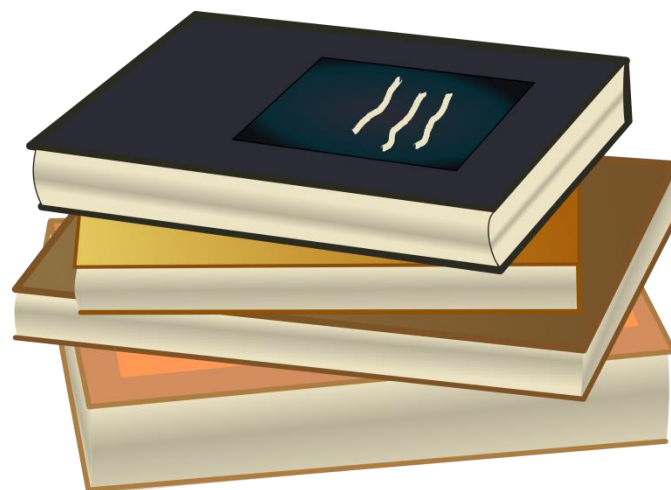
Zarówno rodzice jak i nauczyciele są „pośrednikami lektury”. To oni najczęściej dokonują wyboru książek (tych, które sami czytali w dzieciństwie, jak i znacznie nowszych). Dzięki lekturze najmłodsi otwierają się na ludzi, świat i siebie samego.

Świat dziecka od zawsze interesował ludzi dorosłych, którzy nie mogąc do niego powrócić, starali się do niego przybliżyć. Tworzyli zatem i tworzą nadal książki dla dzieci, by móc dzięki sztuce odnaleźć kontakt z dzieckiem.

Badania naukowe potwierdzają, że głośne czytanie dziecku: buduje mocną więź między dorosłym i dzieckiem; zapewnia emocjonalny rozwój dziecka; rozwija język, pamięć i wyobraźnię; uczy myślenia, poprawia koncentrację; wzmacnia poczucie własnej wartości dziecka; poszerza wiedzę ogólną; ułatwia naukę, pomaga odnieść sukces w szkole; uczy wartości moralnych, pomaga w wychowaniu; zapobiega uzależnieniu od telewizji i komputerów; chroni przed zagrożeniami ze strony masowej kultury; kształtuje nawyk czytania i zdobywania wiedzy na całe życie.

Już w
starożytności
dostrzegano
znaczenie
wpływu
literatury na
rozwój
człowieka.

Jaką funkcję może spełniać książka w życiu dziecka? Z punktu widzenia psychologii czytanie książek zaspokaja pewne potrzeby wychowanka. Elżbieta Wnuk – Lipińska, autorka wielu książek, wymienia następujące potrzeby: estetyczne, wzorów zachowań, utożsamiania się z bohaterem, informacji o świecie zewnętrznym, kompensacji, rozrywki, akceptacji społecznej.

Każda istota ludzka jest niepowtarzalną indywidualnością, choć oczywiście kształtowaną także przez wpływy świata zewnętrznego. W ogromnym więc stopniu dziecięce zachowania zależą od odziedziczonej przez dane dziecko struktury fizycznej, a także od etapu rozwoju, który w danym momencie osiągnęło.

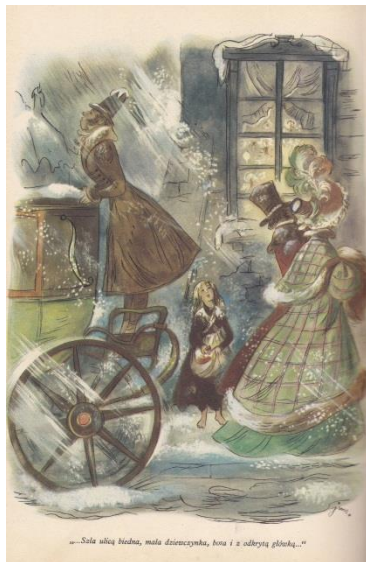
Książka jest bardzo ważnym środkiem przekazywania wiedzy. To niewątpliwie łatwo dostępny środek informacji. W porównaniu z radiem, telewizją itp. ma dodatkowe cechy. Umożliwia indywidualny wybór treści oraz różnych form ich zastosowania.

Każde dziecko żyje na pograniczu dwóch światów: realnego i iluzji. W życiu więc Małego Człowieka przeplatają na ogół dziecięce zabawy, marzenia, fascynujące pomysły, fantastyczne opowieści dorosłych, a także własne konfabulacje.

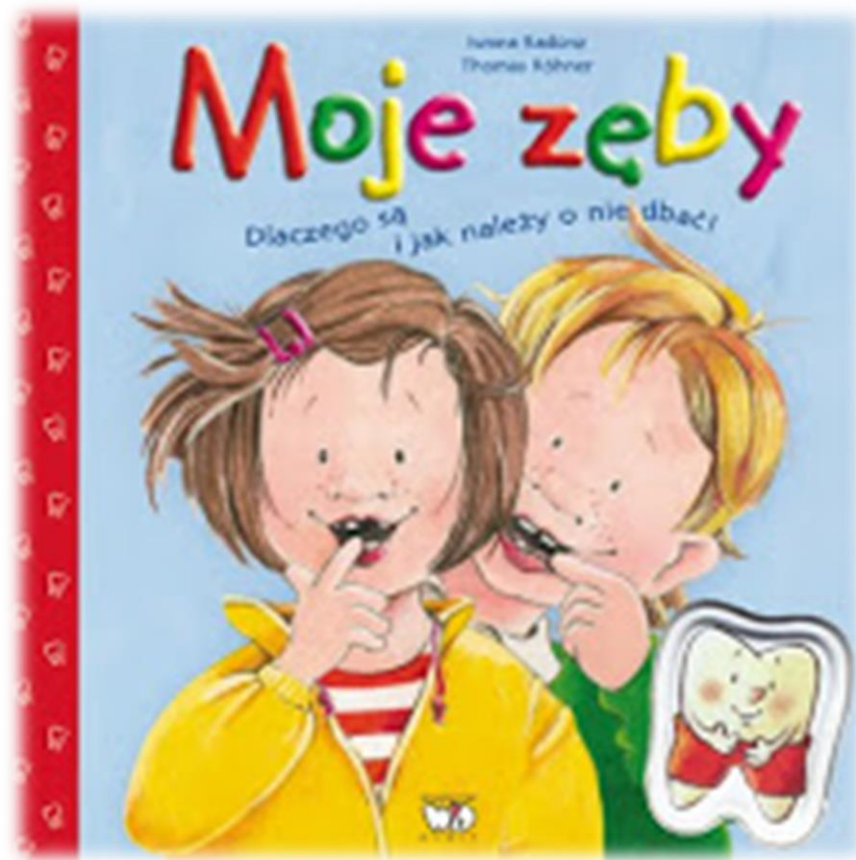
Na początku dziecko traktuje książkę jak zwykłą zabawkę. Z czasem nabiera ona większego znaczenia. Otóż czytana przez pośredników wytwarza pewnego rodzaju świat wyobraźni. Dziecko podczas słuchania na przykład baśni, staje się uczestnikiem tych niezwykłych wydarzeń.

Książki wzbogacają doświadczenie oraz wyobraźnię każdego dziecka. Najlepszym przykładem jest wpływ bajek i baśni, dzięki którym najprościej utożsamić się z bohaterem literackim. Mały czytelnik zaczyna rozumieć, że każdy ma jakiś problem, a nie tylko on. Świat przestaje być ewidentnym zagrożeniem. Staje się bardziej przyjazny i zrozumiały.

Czytanie jest czynnością osobistą, zależną od indywidualnych potrzeb, zainteresowań i woli człowieka. Wzbogaca sferę poznawczo-intelektualną oraz rozwija wartości moralno-społeczne.

Dziecko przechodzi proces dojrzewania przez literaturę, towarzyszą temu zjawisku pewne emocje. Dlatego tak ważne jest w tym czasie opieka dorosłych – pośredników lektury. To właśnie oni najlepiej rozumieją na jakim etapie rozwoju psychicznego znajduje się dziecko.

Dziecko należy odpowiednio przygotować do wysłuchiwania bądź czytania książek. Na początku należy wytłumaczyć niezrozumiałe słownictwo. Następnie zwrócić uwagę na ilustracje znajdujące się obok tekstu. Wreszcie przeprowadzić krótką rozmowę wprowadzającą, w celu lepszego zrozumienia tekstu.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż dziecko uczy się poprzez naśladowanie innych. Naśladuje jednak nie tylko swoich rodziców, którzy są swoją drogą stawiani na piedestale, ale również postaci z książek. Uwidacznia się to podczas zabaw z innymi dziećmi. Dzięki temu buduje własną tożsamość, uczy się ról społecznych, co jest istotne w dalszej drodze rozwoju.

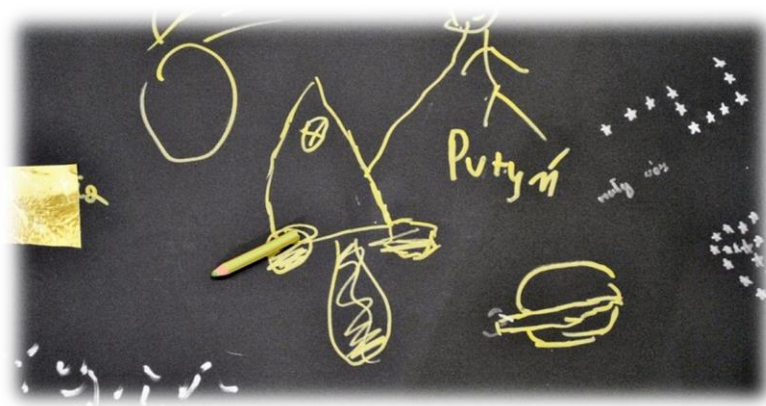
To właśnie rodzice są przewodnikami po świecie słowa i wyobraźni, po tym samym, który będzie kształtować ich osobowość. A co najważniejsze, ułatwi zrozumienie siebie i innych, a także przetrwać złe chwile i żyć w tych dobrych chwilach życia. Literatura dla najmłodszych to ta, która trafia do dziecka dzięki rodzicom.

Ciekawość świata,
a na wyższym
szczeblu
dojrzałości – i
książki, powinna
być wykorzystana
w podsuwanej
dziecku lekturze –
zabawie.

Dziecko tak naprawdę żyje w dwóch światach: iluzyjnym oraz realnym. Te dwa światy, dzięki silnej wyobraźni dziecka, stawiane są na równi. Dlatego istotne jest, aby maluch sięgał po książki wartościowe, w których występują postacie warte identyfikacji. To bohaterowie literaccy, z którymi dzieci się silnie utożsamiają, uczą rozróżniać dobro od zła, wyznaczają więc wartości i kierują wyborem moralnym.

Czytanie książek jest jedną z form inicjacji kulturalnej. Dokonuje się ona różnych sferach: w rodzinie, wśród rówieśników, w szkole, bibliotece i w innych instytucjach kultury.

Dzieci łatwiej zapamiętują pewne zdarzenia czy czynności, kiedy towarzyszą temu emocje.

Baśnie odnoszą się do
uniwersalnych problemów
egzystencjalnych
i podstawowych potrzeb.

Należy dziecku czytać
baśnie. Pozwola mu
uporządkować swoje
emocje.

Aa Bb Cc Dd
Ee Ff Gg Hh Ii
Jj Kk Ll Mm Nn Oo
Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv
Ww Xx Yy Zz
aa bb cc dd ee

Literatura ma niesamowity wpływ na rozwój dziecka. Oferuje pewne wzory do myślenia czy zachowania. Dziecko mając już dwa lata, sięga po książkę i naśladuje czytających rodziców. Dzięki książce maluch odkrywa świat. Łączy ze sobą ilustracje ze słowem. Oswaja się z książką. Rozróżnia występujące w niej postacie. Dzieci uwielbiają baśnie, gdyż te kształtują wyobraźnię i poczucie sprawiedliwości – dobro zawsze zwycięża nad złem. Książka wzbogaca zasób wiadomości. Pozwala zrozumieć otoczenie malucha. Ze względu na to, iż dziecko samo nie sięgnie po książkę, ważną rolę odgrywają tutaj rodzice.

Książki najpełniej ukazują oblicze świata rzeczywistego oraz świat myśli, uczuć, wyobraźni, woli, świat psychicznych doznań. Są one niezwykle cennym materiałem w procesie nauczania języka polskiego.

BIBLIOGRAFIA:

- Baluch Alicja, *Dziecko i świat przedstawiony czyli tajemnice dziecięcej lektury*, Wydawnictwo Wacław Bagiński i Synowie, Wrocław 1994, ISBN 83-10-09190-7, s. 7, 10, 13, 27,
- Baluch Alicja, *Książka jest światem. O literaturze dla dzieci małych oraz dla dzieci starszych i nastolatków*, Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych UNIVERSITAS, Kraków 2005, ISBN 83-242-0596-9 s. 12, 14-17

- Binio Justyna, *Miś – zabawka – bohater literacki – wzór wychowawczy*, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2013, ISBN 978-83-64203-02-2, s. 9, 13-18,
- Chamera – Nowak Agnieszka, Ippoldt Lidia, *Bajka jak lekarstwo. Zastosowanie bajkoterapii w terapii pedagogicznej*, Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich, Warszawa 2015, ISBN 978-83-64203-58-9, s. 7, 13,

- *Dziecko rodzina biblioteka*, Centrum Edukacji Bibliotekarskiej, Warszawa 2002, ISBN 83-88581-04-X, s. 5, 18,
- France L. Ilg, Louise Bates Ames, Sidney M. Baker, *Rozwój psychiczny dziecka od 0 do 10 lat*, przełożył Mirosław Przyłipiak, Gdańsk 1994, Gdańskie Wydawnictwo Pedagogiczne, ISBN 83-85416-18-8, s. 5,

- Kulpa Jan, Więckowski Ryszard, *Metodyka nauczania języka polskiego w klasach początkowych*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1983, ISBN 83-02-02010-9, s.13,
- por. www.calapolskaczytadzieciom.pl z 20 stycznia 2005 r. [w:] Truskolaska Justyna, *Wychować miłośnika książki, czyli czytelnictwo i okolice*, Maternus Media, Tychy 2007. ISBN 978-83-89701-35-0, s. 67,

- *Psychologia rozwojowa dzieci i młodzieży*, część druga, pod red. Marii Żebrowskiej, wyd. dwunaste, Warszawa 1986, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, ISBN 83-01-06318-1, s. 452,
- Truskolaska Justyna, *Wychować miłośnika książki, czyli czytelnictwo i okolice*, Maternus Media, Tychy 2007. ISBN 978-83-89701-35-0, s. 65, 68,
- Zakrzewska Barbara, *Trudności w czytaniu i pisaniu. Modele ćwiczeń*, Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1996, ISBN 83-02-0612-X, s.7,

